

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Право» та «Правоохоронна діяльність»)

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Право»
Спеціальність 081 Право
Галузь знань 08 Право
Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр з права

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної
та практичної підготовки
(спеціальність «Право» та «Правоохоронна діяльність»)
Протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екологічне право
Викладач	Гаргат-Українчук Ольга МIRONІВНА доцент, к.ю.н.
Контактний телефон	0993864259
E-mail викладача	olha.harhat-ukrayinchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 год.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами
2. Анотація до навчальної дисципліни	
На сучасному етапі розвитку суспільних відносин в Україні, і не лише в Україні, але і в усьому світі, в силу розгортання глобалізаційних процесів у всіх без винятку сферах суспільної діяльності, за безумовної переваги економічних інтересів суспільства та нівелювання екологічних потреб населення, все більшої ваги та значення набувають питання щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення, відновлення і збереження природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Оскільки, від ефективної реалізації даних заходів і дій залежить подальше існування та майбутнє людства в цілому. Вивчення і дослідження цих питань якраз і відбувається в рамках екологічного права. Екологічне право як галузь права України являє собою сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері використання, відтворення, відновлення, збереження і охорони природних ресурсів в межах території України, забезпечення екологічної безпеки, гарантування і захист екологічних прав громадян. Наука екологічного права займає важливе місце серед інших юридичних наук і носить комплексний характер. Комплексність науки екологічного права полягає в тому, що регулювання екологічних правовідносин здійснюється не лише в рамках і з допомогою норм екологічного законодавства, але й нормами інших галузей права, зокрема, земельного, цивільного, господарського, адміністративного тощо. Предметом вивчення екологічного права є сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері використання, відтворення, відновлення, збереження і охорони природних ресурсів в межах території України, забезпечення екологічної безпеки, гарантування і захист екологічних прав громадян, наукові розробки з даної проблеми, екологічне законодавство та правозастосовна практика.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни “Екологічне право” є формування у майбутніх фахівців у галузі права навичок оволодіння сукупністю знань з особливостей правового регулювання екологічних правовідносин у контексті охорони довкілля в цілому, раціонального та	

ефективного використання природних ресурсів та їх охорони, збереження, а також захисту екологічних прав та законних інтересів учасників екологічних правовідносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Екологічне право” є:

- розуміння поняття екологічного права як галузі права, його юридичної природи, категоріального апарату, принципів, джерел, функцій і предмету правового регулювання;
- вивчення методології правового регулювання екологічних правовідносин;
- співвідношення екологічного права з суміжними галузями права (цивільним, адміністративним, земельним, господарським тощо);
- засвоєння теоретичних та практичних аспектів здійснення і реалізації учасниками екологічних відносин права власності і права користування природними ресурсами, сервітутних екологічних прав тощо;
- формування знань про застосування механізмів захисту і охорони екологічних прав згідно екологічного законодавства України;
- вивчення особливостей формування та реалізації державно-правового механізму використання природних ресурсів і охорони довкілля в Україні;
- засвоєння правового режиму використання природних ресурсів і охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки;
- вивчення механізмів застосування видів юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства України;
- ознайомлення з основними напрямками адаптації екологічного законодавства України до європейських та міжнародних стандартів у сфері охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки;
- набуття навичок застосування здобутих теоретичних знань у практичній діяльності при вирішенні спорів та конфліктних ситуацій, що виникають у екологічних правовідносинах.

4.Результати навчання(компетентності)

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-9. Сучасні уявлення про суб'єктів правовідносин, поняття та види об'єктів.

ФК-13. Уміння визначати юридичну силу та межі чинності нормативно-правових актів; використовувати способи тлумачення та правила застосування юридичних норм.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-2. Здійснювати заходи щодо виявлення, запобігання та припинення правопорушень у межах професійних обов'язків.

ПРН-16. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН-26. Визначати форму і вид юридичної відповідальності, що може бути застосована при виявленні правопорушень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
семінарські заняття	18
самостійна робота	44

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна, вибіркова
5	081	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні	Самостійна робота

Загальна та Особлива частина

Тема 1 Предмет, метод, принципи і система екологічного права	2	2	2
Тема 2 Джерела екологічного права	2	2	4
Тема 3 Екологічні права та обов'язки громадян	2	2	2
Тема 4 Право власності на природні об'єкти	2	2	4
Тема 5 Право природокористування	2	2	2
Тема 6 Правові засади управління у галузі охорони довкілля	2	2	2
Тема 7 Правове регулювання оцінки впливу на довкілля	2	2	2
Тема 8 Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища	2	2	2
Тема 9 Юридична відповідальність в галузі охорони навколишнього природного середовища	2	2	4
Тема 10 Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки	2		2
Тема 11 Правовий режим охорони і використання земель	2		2
Тема 12 Правовий режим охорони і	2		2

використання надр			
Тема 13 Правовий режим охорони і використання вод	2		2
Тема 14 Правовий режим охорони і використання лісів та інших об'єктів рослинного світу	2		2
Тема 15 Правовий режим охорони атмосферного повітря			2
Тема 16 Правовий режим охорони і використання тваринного світу			2
Тема 17 Екологічна мережа України. Правовий режим природно-заповідного фонду			2
Тема 18 Правовий режим рекреаційних, курортних, лікувально-оздоровчих зон			2
Тема 19 Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій			2
РАЗОМ	28	18	44

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: 1. Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 2. Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає виконання всіма студентами письмової контрольної роботи
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Виступи на семінарських заняттях (за

	заняття від 1-до 5 балів кожне); Оцінювання індивідуальних творчих завдань 1-5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування
7. Політика навчальної дисципліни	
1. Письмові роботи: студенти виконують одну контрольну роботу, письмові завдання, винесені на самостійну роботу, письмові експрес-завдання на семінарських заняттях. 2. Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. 3. Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023р. № 830. https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremnomu-strukturnomu-pidrozdi-1.pdf 4. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-	

8.Рекомендована література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: закон України від 25 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 54
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-14 зі змінами в ред. від 01 липня 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
4. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-12 зі змінами в ред. від 01 липня 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
5. Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-вр зі змінами в ред. від 01 липня 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
6. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-вр зі змінами в ред. від 01 липня 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.
7. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 34-35. – Ст. 1802.
8. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794>
9. Про природно-заповідний фонд: закон України від 16 червня 1992 року № 2456-12 зі змінами в ред. від 14 липня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
10. Про охорону атмосферного повітря: закон України від 21 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 252.
11. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 року № 2059 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2059>
12. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/26978>
13. Про метрологію та метрологічну діяльність: закон України від 05.06.2014 року N 1314-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1314>

14. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: закон України від 15 січня 2015 року № 124 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/124>
15. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення процесу приватизації: Закон України від 16.02.2016 року № 1005-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1005>
16. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності технологічних парків: Постанова Верховної Ради України від 18.02.2016 року № 1018-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1018>
17. Про ратифікацію Протоколу про сталий транспорт до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат: Закон України від 16.03.2016 року № 1028-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1028>
18. Про внесення змін до Закону України "Про фермерське господарство" щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств: Закон України від 31.03.2016 року № 1067-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1067>
19. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "30 років після Чорнобиля: уроки та перспективи": Постанова Верховної Ради України від 13.04.2016 року № 1089-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1089>
20. Про прийняття за основу проекту Закону України про стратегічну екологічну оцінку: Постанова Верховної Ради України від 12.07.2016 року № 1450-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1450>
21. Про прийняття за основу проекту Закону України про оцінку впливу на довкілля: Постанова Верховної Ради України від 12.07.2016 року № 1449-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1449>
22. Про внесення зміни до статті 17-2 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України": закон України від 13 січня 2015 року № 87-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/87>
23. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку погодження документації із землеустрою: закон України від 02 червня 2015 року № 497-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/497>
24. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: закон України від 14 травня 2015 року № 417-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/417>

25. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони біорізноманіття: закон України від 09 квітня 2015 року № 323-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/323>
26. Антонюк У.В., Джуган В.О. Компаративістський підхід у процесі викладання дисциплін еколого-правового спрямування при підготовці кваліфікованих правників в Україні. Scientific and pedagogic internship «Ways of improving the training of qualified lawyers in Ukraine and the EU»: Internship proceedings, February 8 – March 19, 2021. Frankfurt an der Oder: «Baltija Publishing», 2021. 132 pages. P.7-10.
27. Антонюк У.В. Гарантії екологічних прав в Україні: у контексті наукової та нормативно-правової диференціації. Legal science and education in Ukraine and EU countries: a paradigm shift : Collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. 488 p. С.1-62.
28. Антонюк У.В. Охорона довкілля в Україні в умовах воєнного стану. Шістдесят п'яті економіко-правові дискусії: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 24-25 травня 2022 року. Львів: ГО «Наукова спільнота», 2022. С.78-80. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3968/>.

Викладач:

доц.Гаргат-Українчук О.М.